

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย

๓.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์ SWOT หรือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ ช่วยให้รู้ถึงสถานะภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนา การวิเคราะห์ SWOT ใช้กรอบแนวคิด ๗'s McKinsey และ PESTEL เพื่อให้ครอบคลุมปัจจัยทุกมิติ ผลการวิเคราะห์สถานะภายในและภายนอกทั้งที่เป็นปัจจัยส่งเสริม (ปัจจัยเชิงบวก) และปัจจัยที่เป็นอุปสรรค (ปัจจัยเชิงลบ) ต่อการพัฒนา ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย สามารถกำหนดได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths : S)

S๑ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ได้กำหนดประเด็นพัฒนากลุ่มจังหวัดในการยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ

S๒ จังหวัดหนองคายกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดที่มุ่งสู่เกษตรอินทรีย์

S๓ มีการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญและมีผลต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดที่หลากหลาย ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อย สับปะรด ปลูกนิลกระชังแม่น้ำโขง และ โคเนื้อ

S๔ มีผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานที่หลากหลาย และมีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (GI) (กล้วยตากสังคม, สับปะรดศรีเชียงใหม่, ปลูกนิลกระชังแม่น้ำโขง)

S๕ มีพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขงทอดยาวประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร โดยมีชายแดนติดประเทศ สปป.ลาว และมีการค้าขายสินค้าเกษตรผ่านช่องทางการค้าชายแดน ๗ จุด เป็นจุดผ่านแดนถาวร ๓ จุด และจุดผ่อนปรนทางการค้า ๔ จุด

S๖ จังหวัดหนองคาย มีประตูลุยน้ำ และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ทำให้สามารถนำน้ำจากแม่น้ำโขงมาใช้ได้ตลอดทั้งปี และมีพื้นที่จัดรูปที่ดิน จำนวน ๑๓,๗๗๙ ไร่ และจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมจำนวน ๒,๑๘๑ ไร่

S๗ มีศูนย์วิจัยต่างๆ ด้านการเกษตร ศูนย์เรียนรู้ฯ และศพก. เป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดหนองคายทั้งด้านพืช ข้าว ยางพารา ปศุสัตว์ ประมง และมีสถาบันการศึกษาที่ร่วมบูรณาการด้านการเกษตรในพื้นที่ที่พร้อมสนับสนุนงานด้านการเกษตร ความร่วมมือด้านงานวิจัย เผยแพร่องค์ความรู้ เทคโนโลยี และสร้างสรรค์นวัตกรรมทางด้านการเกษตร มีเทคโนโลยีระบบฟาร์มอัจฉริยะในพื้นที่ (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดหนองคาย) เพื่อให้บริการการเรียนรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ บุคลากรภาครัฐมีทักษะความรู้ ที่ร่วมบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่อย่างเข้มแข็ง

S๘ มีการทำการเกษตรหลากหลายรูปแบบ เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม เกษตรอินทรีย์ เกษตรกรมีทักษะด้านการทำเกษตรที่หลากหลาย เช่น ทักษะการเลี้ยงโคควากิว/ การเลี้ยงปลานิลกระชัง ทำให้เป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูงได้

S๙ มีองค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน/ศูนย์เรียนรู้ฯ ที่มีความเข้มแข็ง มี Smart Farmer และ Young Smart Farmer ประชาชนเกษตรกร/อาสาสมัครเกษตรกรหลากหลายในพื้นที่

S๑๐ มีระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐาน Nongkhai Basic Organic Standard (Nongkhai BOS) /การรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)/ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกษ./ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มาตรฐานฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management : GFM) มาตรฐาน GAP (พืช ประมง ปศุสัตว์) มาตรฐานผ้าไหมไทยตรานกยูง พระราชทาน

S๑๑ มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรในพื้นที่ เช่น โรงสีข้าว โรงงานยางพารา โรงงานผลิตน้ำมะเขือเทศเข้มข้น เป็นต้น

S๑๒ มีการกำหนดค่านิยมร่วม เช่น คนหนองคายกินข้าวกินปลาหนองคาย

จุดอ่อน (Weaknesses : W)

W๑ โครงสร้างพื้นฐาน ระบบส่งน้ำชลประทานยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตร แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตร

W๒ เกษตรกรทำการเกษตรที่ไม่ยั่งยืน มีการปรับเปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูกไปตามกระแสตลาด และส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว

W๓ องค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน บางส่วนยังไม่มี ความเข้มแข็ง ไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตร

W๔ จำนวนพื้นที่และสินค้าทางการเกษตรที่ได้รับรองมาตรฐาน (GAP, เกษตรอินทรีย์) มีจำนวนน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่ยังใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการทำการเกษตร

W๕ เกษตรกรขาดทักษะการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า ขาดความรู้/ทักษะในเรื่องการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด ขาดการนำองค์ความรู้ด้านการวิจัยและเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการผลิต ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตเฉลี่ยต่ำ

W๖ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ว่างแรงงานในพื้นที่มีน้อย ขาดแคลนแรงงานเกษตร

W๗ บุคลากรด้านการเกษตรในพื้นที่ระดับอำเภอ มีไม่เพียงพอ

W๘ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในพื้นที่ยังไม่เพียงพอ

W๙ ระบบเกษตรพันธสัญญาไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

โอกาส (Opportunities : O)

O๑ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว โดยการเปิดตัวรถไฟความเร็วปานกลาง (รถไฟ จีน - ลาว)

O๒ การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สร้างโอกาสในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสินค้าเกษตรหลัก เช่น ข้าว ยางพารา ปลานิลประซัง โคเนื้อ และแพะ

O๓ นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ ลดการใช้สารเคมี และแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG จะผลักดันให้การผลิตสินค้าเกษตรมีมูลค่าสูง

O๔ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ตลาดนำการผลิต เทคโนโลยี เกษตร ๔.๐ ๓S (Safety, Security, Sustainability) บริหารเชิงรุกแบบบูรณาการ “เกษตร-พาณิชย์ทันสมัย” เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา และ ๑๕ นโยบายหลัก

O๕ ความต้องการของตลาดจีนด้านโคเนื้อ รวมทั้งพืชอาหารสัตว์ (หญ้าแห้งอัดฟ่อน)

O๖ กระแสรักษ์สุขภาพ/แนวโน้มการดูแลสุขภาพโดยการเลือกบริโภคอาหารปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์

ภัยคุกคาม (Threats : T)

T๑ มีการเปิดเส้นทางส่งเสริมการค้า มีสินค้าจากจีนเข้ามาได้ง่าย ทำให้เกิดคู่แข่งทางการค้า เนื่องจากมีราคาถูกกว่า

T๒ ระดับน้ำในแม่น้ำโขงมีความผันผวน ขึ้น-ลงไม่แน่นอน เนื่องจากการสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำในประเทศจีน และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

T๓ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่สามารถควบคุมได้

T๔ เกิดการระบาดของโรคพืช แมลงศัตรูพืชชนิดใหม่ๆ และโรคอุบัติใหม่ของสัตว์

T๕ ความผันผวนของราคาสินค้าภาคเกษตร ขึ้นกับกลไกการตลาดในระดับมหภาค

๓.๒ การวิเคราะห์กลยุทธ์ (TOWS Matrix)

ในการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย หลักการ และวิธีการที่นิยมใช้กันก็คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานะแวดล้อมภายในและสถานะแวดล้อมภายนอก หรือตารางความสัมพันธ์ของ SWOT (TOWS Matrix) ซึ่งในการวิเคราะห์ตารางความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถกำหนดวิธีการดำเนินงานหรือที่เรียกว่า กลยุทธ์ ออกมาเป็นในการดำเนินงาน

ดังนั้น การวิเคราะห์กลยุทธ์ และการที่จะนำกลยุทธ์ใดมาขับเคลื่อนในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ จะต้องคำนึงถึงความเร่งด่วน การสนับสนุนจากนโยบายรัฐบาล การสนับสนุนงบประมาณของทั้งภาครัฐ และเอกชน มิเช่นนั้นแล้ว อาจทำให้แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายสุดท้ายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ตาม TOWS Matrix สรุปผลได้ ดังนี้

กลยุทธ์ SO : กลยุทธ์เชิงรุก เป็นการใช้จุดแข็งที่มีอยู่ และโอกาสจากปัจจัยภายนอกมาเป็นตัวสนับสนุน

จุดแข็ง (Strengths : S)	โอกาส (Opportunities : O)
<p>S๑ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ได้กำหนดประเด็นพัฒนากลุ่มจังหวัดในการยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ</p> <p>S๒ จังหวัดหนองคายกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดที่มุ่งสู่เกษตรอินทรีย์</p> <p>S๓ มีการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญและมีผลต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดที่หลากหลาย ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อย สับปะรด ปลูกน้ผึ้งแม่ฮ่องสอน และ โคเนื้อ</p> <p>S๔ มีผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานที่หลากหลาย และมีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (GI) (กล้วยตากสังคม, สับปะรดศรีเชียงใหม่, ปลูกน้ผึ้งแม่ฮ่องสอน)</p> <p>S๕ มีพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขงทอดยาวประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร โดยมีชายแดนติดประเทศ สปป.ลาว และมีการค้าขายสินค้าเกษตรผ่านช่องทางการค้าชายแดน ๗ จุด เป็นจุดผ่านแดนถาวร ๓ จุด และจุดผ่อนปรนทางการค้า ๔ จุด</p> <p>S๖ จังหวัดหนองคาย มีประตุน้ำ และ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ทำให้สามารถนำน้ำจากแม่น้ำโขงมาใช้ได้ตลอดทั้งปี และมีพื้นที่จัดรูปที่ดิน จำนวน ๑๓,๗๗๙ ไร่ และจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม จำนวน ๒,๑๘๑ ไร่</p> <p>S๗ มีศูนย์วิจัยต่างๆ ด้านการเกษตร เป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดหนองคายทั้งด้านพืช ข้าว ยางพารา ปศุสัตว์ ประมง และมีสถาบันการศึกษาที่ร่วมบูรณาการด้านการเกษตรในพื้นที่ที่พร้อมสนับสนุนงานด้านการเกษตร ความร่วมมือด้านงานวิจัย เผยแพร่องค์ความรู้ เทคโนโลยี และสร้างสรรค์นวัตกรรมทางด้านการเกษตร มีเทคโนโลยีระบบฟาร์มอัจฉริยะในพื้นที่ (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดหนองคาย) เพื่อให้บริการการเรียนรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่บุคคลากรภาครัฐมีทักษะความรู้ที่ร่วมบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่อย่างเข้มแข็ง</p>	<p>O๑ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว โดยการเปิดตัวรถไฟความเร็วปานกลาง (รถไฟ จีน – ลาว)</p> <p>O๒ การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สร้างโอกาสในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสินค้าเกษตรหลัก เช่น ข้าว ยางพารา ปลูกน้ผึ้งแม่ฮ่องสอน และแพะ</p> <p>O๓ นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ ลดการใช้สารเคมี และแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG จะผลักดันให้การผลิสินค้าเกษตรมีมูลค่าสูง</p> <p>O๔ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ตลาดนำการผลิต เทคโนโลยีเกษตร ๔.๐ ๓S (Safety, Security, Sustainability) บริหารเชิงรุกแบบบูรณาการ “เกษตร-พาณิชย์ทันสมัย” เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา และ ๑๕ นโยบายหลัก</p> <p>O๕ ความต้องการของตลาดจีนด้านโคเนื้อ รวมทั้งพืชอาหารสัตว์ (หญ้าแห้งอัดฟ่อน)</p> <p>O๖ กระแสรักสุขภาพ/แนวโน้มการดูแลสุขภาพโดยการเลือกบริโภคอาหารปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์</p>

จุดแข็ง (Strengths : S)	โอกาส (Opportunities : O)
<p>S๘ มีการทำการเกษตรหลากหลายรูปแบบ เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม เกษตรอินทรีย์ เกษตรกรมีทักษะด้านการทำเกษตรที่หลากหลาย เช่น ทักษะการเลี้ยงโคควากิว/ การเลี้ยงปลานิลกระชัง ทำให้เป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูงได้</p> <p>S๙ มีองค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน/ศูนย์เรียนรู้ฯ ที่มีความเข้มแข็ง มี Smart Farmer และ Young Smart Farmer ปรากฏเกษตรกร/อาสาสมัครเกษตรหลากหลายในพื้นที่</p> <p>S๑๐ มีระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐาน Nongkhai Basic Organic Standard (Nongkhai BOS) /การรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)/ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกษ./ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มาตรฐานฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management : GFM) มาตรฐาน GAP (พืช ประมง ปศุสัตว์) มาตรฐานผ้าไหมไทยตรานกยูงพระราชทาน</p> <p>S๑๑ มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรในพื้นที่ เช่น โรงสีข้าว โรงงานยางพารา โรงงานผลิตน้ำมะเขือเทศเข้มข้น เป็นต้น</p> <p>S๑๒ มีการกำหนดค่านิยมร่วม เช่น คนหนองคายกินข้าวกินปลาหนองคาย</p>	
<p>กลยุทธ์ SO : ๑) ส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ให้ได้มาตรฐานอย่างเป็นระบบ และขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG และการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (S๑/S๒/O๓)</p> <p>๒) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัด เพื่อรองรับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายและระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยการสร้างโอกาสในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสินค้าเกษตรหลัก พัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ที่มีการรับรองมาตรฐาน พัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (GI) ผ่านระบบโลจิสติกส์ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว (S๓/S๔/O๑/O๒)</p> <p>๓) พัฒนาการบริหารจัดการน้ำ การจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม เพื่อการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เกษตรปลอดภัย และ Model BCG อย่างยั่งยืน (S๖/O๓)</p>	

กลยุทธ์ ST : กลยุทธ์เชิงป้องกัน เป็นการใชจุดแข็งที่มีอยู่ และต้องมีการฟื้นฟู หรือหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่ต้องเผชิญ

จุดแข็ง (Strengths : S)	ภัยคุกคาม (Threats : T)
<p>S๑ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ได้กำหนดประเด็นพัฒนากลุ่มจังหวัดในการยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรกรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ</p> <p>S๒ จังหวัดหนองคายกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดที่มุ่งสู่เกษตรกรอินทรีย์</p> <p>S๓ มีการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญและมีผลต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดที่หลากหลาย ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อย สับปะรด ปลูกนิลกระชังแม่น้ำโขง และโคเนื้อ</p> <p>S๔ มีผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานที่หลากหลาย และมีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (GI) (กล้วยตากสังคม, สับปะรดศรีเชียงใหม่, ปลูกนิลกระชังแม่น้ำโขง)</p> <p>S๕ มีพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขงทอดยาวประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร โดยมีชายแดนติดประเทศ สปป.ลาว และมีการค้าขายสินค้าเกษตรผ่านช่องทางการค้าชายแดน ๗ จุด เป็นจุดผ่านแดนถาวร ๓ จุด และจุดผ่อนปรนทางการค้า ๔ จุด</p> <p>S๖ จังหวัดหนองคาย มีประตุน้ำและสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ทำให้สามารถนำน้ำจากแม่น้ำโขงมาใช้ได้ตลอดทั้งปี และมีพื้นที่จัดรูปที่ดิน จำนวน ๑๓,๗๗๙ ไร่ และจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม จำนวน ๒,๑๘๑ ไร่</p> <p>S๗ มีศูนย์วิจัยต่างๆ ด้านการเกษตร เป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดหนองคายทั้งด้านพืช ข้าว ยางพารา ปศุสัตว์ ประมง และมีสถาบันการศึกษาที่ร่วมบูรณาการด้านการเกษตรในพื้นที่ที่พร้อมสนับสนุนงานด้านการเกษตร ความร่วมมือด้านงานวิจัย เผยแพร่องค์ความรู้ เทคโนโลยี และสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการเกษตร มีเทคโนโลยีระบบฟาร์มอัจฉริยะในพื้นที่ (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดหนองคาย) เพื่อให้บริการการเรียนรู้แก่เกษตรกร</p>	<p>T๑ รถไฟลาว-จีน ทำให้เกิดคู่แข่งทางการค้าเนื่องจากสินค้าต่างประเทศมีราคาถูกกว่า</p> <p>T๒ ระดับน้ำในแม่น้ำโขงมีความผันผวน ขึ้น-ลงไม่แน่นอน เนื่องจากการสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำในประเทศจีน และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว</p> <p>T๓ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่สามารถควบคุมได้</p> <p>T๔ เกิดการระบาดของโรคพืช แมลงศัตรูพืชชนิดใหม่ๆ และโรคอุบัติใหม่ของสัตว์</p> <p>T๕ ความผันผวนของราคาสินค้าภาคเกษตรขึ้นกับกลไกการตลาดในระดับมหภาค</p>

จุดแข็ง (Strengths : S)	ภัยคุกคาม (Threats : T)
<p>ในพื้นที่ บุคลากรภาครัฐมีทักษะความรู้ที่ร่วมบูรณาการ พัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่อย่างเข้มแข็ง</p> <p>S๘ มีการทำการเกษตรหลากหลายรูปแบบ เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม เกษตรอินทรีย์ เกษตรกรมีทักษะด้านการทำเกษตรที่หลากหลาย เช่น ทักษะการเลี้ยงโคควากิว/ การเลี้ยงปลานิลกระชัง ทำให้เป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูงได้</p> <p>S๙ มีองค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน/ศูนย์เรียนรู้ฯ ที่มีความเข้มแข็ง มี Smart Farmer และ Young Smart Farmer ประชาชนเกษตรกร/อาสาสมัครเกษตรหลากหลายในพื้นที่</p> <p>S๑๐ มีระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐาน Nongkhai Basic Organic Standard (Nongkhai BOS) / การรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)/ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกษ./ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มาตรฐานฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรค และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management : GFM) มาตรฐาน GAP (พืช ประมง ปลุสัตว์) มาตรฐานผ้าไหมไทยตรานกยูงพระราชทาน</p> <p>S๑๑ มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรในพื้นที่ เช่น โรงสีข้าว โรงงานยางพารา โรงงานผลิตน้ำมะเขือเทศเข้มข้น เป็นต้น</p> <p>S๑๒ มีการกำหนดค่านิยมร่วม เช่น คนหนองคายกินข้าวกินปลาหนองคาย</p>	
<p>กลยุทธ์ ST : ๑) ส่งเสริมการเรียนรู้แก่เกษตรกร ด้วยเทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม โดยศูนย์วิจัยต่าง ๆ และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เพื่อเพิ่มองค์ความรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความเสียหายของผลผลิตทางการเกษตร โรคระบาดพืชหรือแมลงศัตรูพืชชนิดใหม่ๆ และโรคอุบัติใหม่ในสัตว์ (S๗/T๓/T๔)</p> <p>๒) ส่งเสริมเกษตรกรมัยั่งยืน เกษตรผสมผสาน เกษตรมีทักษะเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น การเลี้ยงโคควากิว/การเลี้ยงปลานิลกระชัง เพื่อพัฒนาเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ให้ได้มาตรฐาน เพื่อลดปัญหา ราคาสินค้าภาคเกษตร ตกต่ำ สินค้าเกษตรล้นตลาด (S๘/S๑๐/T๕)</p>	

กลยุทธ์ WO : กลยุทธ์เชิงแก้ไข เป็นการแก้ไขจุดอ่อน หรือทำให้จุดอ่อนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยใช้โอกาสเป็นปัจจัยภายนอกเข้ามาสนับสนุน

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	โอกาส (Opportunities : O)
<p>W๑ โครงสร้างพื้นฐาน ระบบส่งน้ำชลประทาน ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตร แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตร</p> <p>W๒ เกษตรกรทำการเกษตรที่ไม่ยั่งยืน มีการปรับเปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูกไปตามกระแสตลาด และส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว</p> <p>W๓ องค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน บางส่วนยังไม่มีความเข้มแข็ง ไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตร</p> <p>W๔ จำนวนพื้นที่และสินค้าทางการเกษตรที่ได้รับรองมาตรฐาน (GAP, เกษตรอินทรีย์) มีจำนวนน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่ยังใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการทำการเกษตร</p> <p>W๕ เกษตรกรขาดทักษะการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า ขาดความรู้/ทักษะในเรื่องการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด ขาดการนำองค์ความรู้ด้านการวิจัยและเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการผลิต ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตเฉลี่ยต่ำ</p> <p>W๖ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ว่างแรงงานในพื้นที่มีน้อย ขาดแคลนแรงงานเกษตร</p> <p>W๗ บุคลากรด้านการเกษตรในพื้นที่ระดับอำเภอ มีไม่เพียงพอ</p> <p>W๘ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในพื้นที่ยังไม่เพียงพอ</p> <p>W๙ ระบบเกษตรพันธสัญญายังไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม</p>	<p>O๑ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว โดยการเปิดตัวรถไฟความเร็วปานกลางจีน – ลาว</p> <p>O๒ การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สร้างโอกาสในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสินค้าเกษตรหลัก เช่น ข้าว ยางพารา ปลานิลประมง โคเนื้อ และแพะ</p> <p>O๓ นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ ลดการใช้สารเคมี และแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG จะผลักดันให้การผลิตรายสินค้าเกษตรมีมูลค่าสูง</p> <p>O๔ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ตลาดนำการผลิต เทคโนโลยีเกษตร ๔.๐ ๓S (Safety, Security, Sustainability) บริหารเชิงรุกแบบบูรณาการ “เกษตร-พาณิชย์ทันสมัย” เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา และ ๑๕ นโยบายหลัก</p> <p>O๕ ความต้องการของตลาดจีนด้านโคเนื้อ รวมทั้งพืชอาหารสัตว์ (หญ้าแห้งอัดฟ่อน)</p> <p>O๖ กระแสรักสุขภาพ/แนวโน้มการดูแลสุขภาพโดยการเลือกบริโภคอาหารปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์</p>
<p>กลยุทธ์ WO : ๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบบริหารจัดการน้ำและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ตามยุทธศาสตร์และนโยบายหลักของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา (W๑/O๔)</p> <p>๒) พัฒนาเกษตรกร/ สถาบันเกษตรกร/ วิสาหกิจชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง มีทักษะ ความรู้ในการลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตร ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการด้านการตลาด การแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า (W๓/W๕/W๖/O๔)</p>	

กลยุทธ์ WT : กลยุทธ์เชิงรับ ที่ต้องปรับปรุง และแก้ไขจุดอ่อนให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันอาจต้องเผชิญกับอุปสรรค หรืออาจจะต้องใช้วิธีหลีกเลี่ยงอุปสรรค ในขณะเดียวกัน

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	ภัยคุกคาม (Threats : T)
<p>W๑ โครงสร้างพื้นฐาน ระบบส่งน้ำชลประทานยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตร แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการทำเกษตร</p> <p>W๒ เกษตรกรทำการเกษตรที่ไม่ยั่งยืน มีการปรับเปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูกไปตามกระแสตลาด และส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว</p> <p>W๓ องค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน บางส่วนยังไม่มีความเข้มแข็ง ไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตร</p> <p>W๔ จำนวนพื้นที่และสินค้าทางการเกษตรที่ได้รับรองมาตรฐาน (GAP, เกษตรอินทรีย์) มีจำนวนน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่ยังใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการทำเกษตร</p> <p>W๕ เกษตรกรขาดทักษะการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า ขาดความรู้/ทักษะในเรื่องการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด ขาดการนำองค์ความรู้ด้านการวิจัยและเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการผลิต ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตเฉลี่ยต่ำ</p> <p>W๖ เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นผู้สูงอายุ ว่างแรงงานในพื้นที่มีน้อย ขาดแคลนแรงงานเกษตร</p> <p>W๗ บุคลากรด้านการเกษตรในพื้นที่ระดับอำเภอ มีไม่เพียงพอ</p> <p>W๘ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในพื้นที่ยังไม่เพียงพอ</p> <p>W๙ ระบบเกษตรพันธสัญญายังไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม</p>	<p>T๑ รถไฟลาว-จีน ทำให้เกิดคู่แข่งทางการค้า เนื่องจากสินค้าต่างประเทศมีราคาถูกกว่า</p> <p>T๒ ระดับน้ำในแม่น้ำโขงมีความผันผวน ขึ้น-ลงไม่แน่นอน เนื่องจากการสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำในประเทศจีน และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว</p> <p>T๓ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่สามารถควบคุมได้</p> <p>T๔ เกิดการระบาดของโรคพืช แมลงศัตรูพืช ชนิดใหม่ๆ และโรคอุบัติใหม่ของสัตว์</p> <p>T๕ ความผันผวนของราคาสินค้าภาคเกษตร ขึ้นกับกลไกการตลาดในระดับมหภาค</p>
<p>กลยุทธ์ WT : ๑) พัฒนา Smart Farmer Young/ Smart Farmer ว่างงานภาคการเกษตร พัฒนาบุคลากรด้านการเกษตร ในพื้นที่ระดับอำเภอให้มีศักยภาพ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการแข่งขันทางการค้า เมื่อเกิดการเชื่อมโยงรถไฟความเร็วสูงในอนาคต (W๖/W๗/T๑)</p> <p>๒) พัฒนาสินค้าเกษตร การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ได้รับการรับรองมาตรฐานขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ พัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาให้สามารถนำมาใช้ปฏิบัติในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม แก้ปัญหาราคาสินค้าภาคเกษตรตกต่ำ ปัญหาสินค้าล้นตลาด เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการแข่งขันทางการค้า เมื่อเกิดการเชื่อมโยงรถไฟความเร็วสูง (W๒/W๘/W๙/T๔/T๕)</p>	